

Історична спадщина регіону як засіб формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку

Блудова Юлія Олександрівна,
викладач кафедри педагогіки та психології, Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Українська система виховання формується на основі відомостей і наукових знань з історії України. Рідна історія розкриває найцінніше духовне багатство – знання витоків, походження і шляхів розвитку свого народу. Вивчаючи історію, учні глибоко розуміють духовність власного народу та народів, які здавна проживають на території України. Багатостороннє знання рідної історії – невичерпне джерело історичної пам'яті, мислення.

Історія рідного краю – вагомий засіб формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку. Вона розкриває найцінніше духовне багатство – знання про виникнення, становлення і розвиток народу, нації, Вітчизни через пізнання історичних фактів, відомостей, наукових знань історії Батьківщини в процесі чого формується повага до свого народу, його цінностей. Говорячи про українську історію, дослідник історико-педагогічної спадщини І. Зоц підкреслює: «Вона – бездонна, невичерпна криниця духу, мудрості, перемог і страждань. Нині, коли ми заходились будувати на своїй землі свою домівку-державу, – без своєї кришталево чистої криниці не впоратись» [5].

Дійсно, вивчаючи історію рідного краю, людина глибоко засвоює першоджерела, витoki духовності рідного та інших народів, які здавна проживають на території України, що сприяє підвищенню національної свідомості громадянина, формуванню національної та особистої гідності [4].

Засвоєння культурно-історичної спадщини починається з вивчення краєзнавства – історичного, етнографічного, географічного, фольклорного, літературного. Краєзнавча діяльність створює умови для глибокого засвоєння, прийняття людиною регіональних особливостей національного життя (етнографічних, фольклорних, мовних тощо) для естетичного виховання людей як представників певної місцевості, поваги до свого рідного краю.

Використовуючи дослідницький історико-краєзнавчий метод, школярі вчаться розкривати діалектичний взаємозв'язок загальноісторичного і місцевого матеріалу, коли через краєзнавчий підхід загальне стає більш конкретним, образним, емоційним, а конкретне місцеве у світлі загального одержує свою правильну оцінку [3].

Важливим засобом виховання особистості дослідники вважають народознавство, що сприяє формуванню системи знань про культурно-історичний шлях розвитку українського народу, залученню молоді до героїки минулих епох, трудових подвигів, мистецьких традицій свого народу, виробленню умінь, навичок застосовувати їх на практиці, оволодінню рідною мовою, включає самовіддану активно-творчу патріотичну діяльність [2].

Дослідження історичного минулого Харківщини налічує понад 200-літню традицію. Воно гідно представлено іменами І. та Г. Квіток, І. Срезневського, О. Філарета, П. Головінського, А. Лебедева, Є. Альбовського, В. Данилевського та багатьох інших. Але своє найповніше і найяскравіше втілення історичне краєзнавство Слобожанщини знайшло в творчості видатного українського історика, відомого громадського діяча Д. Багалія.

Вивченню Харківщини в історико-культурному аспекті присвячено праці І.Багалія, П.Іванова, В.Курила, О. Потебні, М. Сумцова та ін. «Історія Слобідської України» – один з кращих творів у науковому доробку Д. Багалія, квінтесенція його багаторічних розвідок з історії краю. На сьогодні це єдина цілісна робота з історії Слобожанщини, що охоплює період з моменту його заселення приблизно до початку ХХ ст. і включає в себе важливі проблеми історичної географії і етнографії краю, його соціально-економічного і

політичного розвитку, історію духовної і матеріальної культури, побуту населення, тощо [1]. Різноманітна інформація про рідний край знаходиться в харківських музеях – історичному, художньому, природи тощо. В їх залах зібрано багато експонатів, які розповідають про історію краю.

Таким чином, в умовах оновлення школи зростає роль і значення художньо-естетичного виховання засобами культурно-історичної спадщини як засобу для формування духовного світу, естетичних ідеалів, смаків дітей молодшого шкільного віку, мета якого – всебічний розвиток особистості з високим національним культурним потенціалом, розвиненим почуттям прекрасного.

Література:

1. Багалій Д.І, Історія Слобідської України / Передмова, коментар В.В. Кравченка; Художник, упоряд. іл. В.О. Ріяка. – Х.: Дельта, 1993. – 256с.
2. Дем'янчук О. Н. Проблеми художньо-естетичної освіти та виховання учнівської і студентської молоді в умовах національного відродження / О. Н. Дем'янчук, Г. І. Кутузова, В. С. Петрович. — Луцьк : Вежа, 2001. — 128с.
3. Іванчук М.Г. Шевчук К.Д. Виховний потенціал рідного краю (виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю) : навч. посібник / М.Г. Іванчук, К.Д. Шевчук. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 240с.
4. Одарченко В. І. Виховання національної гідності у студентської молоді засобами українського народного мистецтва : дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Одарченко Вероніка Ігорівна – Харків, 2010. – 274 с.
5. Зоц І. О. Набуття морального досвіду слухачів підготовчих відділень та підготовчих курсів через ознайомлення з історією Голодомору [Електронний ресурс] / І. О. Зоц // Гуманізм та освіта : ІХ міжнар. наук.-практ. конф. — Режим доступу до журн. : conf.vstu.edu.ua/humed/2008/1/